

PŘEDMLUVA

(z tištěné formy PD)

Federální statistický úřad ve spolupráci s Českým statistickým úřadem a Slovenským statistickým úřadem předkládá výsledky podrobného zpracování dat o pohybu obyvatelstva v Československé socialistické republice v roce 1968. Data za rok 1967 byla publikována ve svazku č. 44 Československé statistiky - nová řada, data za rok 1966 ve svazku č. 43, data za rok 1965 ve svazku č. 40 a data za rok 1964 ve svazku č. 39 téže edice.

Ve zpracování demografických dat za rok 1968 nedošlo proti předešlému roku z hlediska rozsahu a třídění znaků k žádným změnám. V oddíle E. Příčiny smrti však došlo k metodické změně v důsledku přijetí 8. revize Mezinárodní statistické klasifikace nemocí, úrazů a příčin smrti (rev. 1966) počínajíc 1. lednem 1968. V ČSSR se od roku 1958 do roku 1967 používalo klasifikace podle 7. revize z roku 1955. Na zasedání Světového zdravotnického shromáždění bylo dne 20. května 1966 usneseno přijmout a členským zemím doporučit zavedení Mezinárodní statistické klasifikace ve znění 8. revize. V Československu se tak stalo s platností od 1. ledna 1968.

Zavedením nové klasifikace (Podrobný seznam) je do určité míry narušena srovnatelnost tříd a skupin příčin smrti, neboť jen polovina tříd příčin smrti zůstala obsahově beze změny. Určité změny v názvech jsou i v těchto případech. Obsahová náplň se neměnila u třídy:

- I. Nemoci infekční a parazitární
- V. Duševní poruchy
- X. Nemoci ústrojí močového a pohlavního
- XI. Porody, komplikace těhotenství, porodu a šestinedělí
- XII. Nemoci kůže a podkožního vaziva
- XIII. Nemoci kostí a pohybového ústrojí
- XIV. Vrozené vady
- XVI. Chorobné příznaky a etiologicky neobjasněné stavy
- XVII. Úrazy, otravy a násilí

Menší změny nastaly u klasifikace novotvarů a nemocí krve a krevotvorných orgánů, kde některé nemoci byly přesunuty ze třídy IV. do třídy II. Ze třídy XV. Zvláštní nemoci raného věku byly vypuštěny záněty plic a záněty střev novorozenců a přesunuty do nemocí ústrojí dýchacího (třída VIII.) a nemocí ústrojí trávicího (třída IX.). Úmrtnost na nemoci dýchacího ústrojí se však zvýšila i zařazením astma do této třídy (dosud bylo ve třídě III.). K největším změnám došlo přesunem nejčastějších příčin smrti bývalé VI. třídy (nemoci nervů a čidel) totiž cévních poruch centrálního nervstva (znaky 330 - 334) do třídy nemocí cévních (VII.), kde se nyní soustřeďuje skoro polovina všech případů úmrtí.

Územní změny, k nimž došlo v roce 1967 ev. 1968 byly respektovány v třídění takto:

Podle zákona ze dne 30. listopadu 1967 č. 111/1967 Sb., o hlavním městě Praze, bylo k Praze přičleněno 10 obcí z okresu Praha-východ a 11 obcí z okresu Praha-západ, které dohromady měly k 1. lednu 1968 67 349 obyvatelů, čímž hl. m. Praha vzrostla k uvedenému dni na 1 101 256 obyvatelů.

Podle zákona Slovenské národní rady ze dne 14. března 1968 č. 43/1968 Sb., o hlavním městě Slovenska Bratislavě, byla Bratislava postavena na roveň krajů, což je respektováno v oddíle A. pramenného díla.

Další územní změny, k nimž došlo v roce 1968 (vznik čtyř nových okresů na Slovensku a rozdělení okresu Košice na okres Košice-město a Košice-venkov) nemohly být v roce 1968 respektovány a změny jsou promítnuty až ve zpracování za rok 1969.

Po metodické stránce je třeba ještě uvést, že výnosem Státního statistického úřadu ze dne 1. září 1967, čj. 53 772/67 (Zpravodaj SSÚ částka 10/1967) byla statistika vnitřního stěhování převedena z orgánů

veřejné bezpečnosti přímo na okresní oddělení Státního statistického úřadu, s platností od 1. ledna 1968. Zahraniční stěhování pak bylo převedeno z ČEDOKu na okresní oddělení pasů a víz výnosem SSÚ ze dne 14. března 1968, čj. 36 138/68 (Zpravodaj SSÚ částka 5/1968) s platností od 1. dubna 1968.

V roce 1968 byla přijata dvě závažná populační opatření a to zák. č. 88/1968 Sb., o prodloužení mateřské dovolené, o dávkách v mateřství a o přídavcích na děti (platnost od 1. července 1968) a zák. č. 89/1968 Sb. o podobných opatřeních pro zemědělské družstevnice.

Koncem roku 1968 bylo v Československu 10 611 obcí, v tom 7 497 v Českých zemích a 3 114 na Slovensku. Z úhrnu obcí bylo 9 550 obcí s méně než 2 000 obyvatelů, v tom 6 849 v Českých zemích a 2 701 na Slovensku.

Statistické a odborné zpracování svazku řídil dr. Vladimír Srb a ing. Vladimír Ziegenfuss ve spolupráci se s. J. Antošovou a J. Marhanovou za oddíl sňatků, narozených, rozvodů a neplatných manželství (základní data o rozvodech a neplatných manželstvích zpracovalo ministerstvo spravedlnosti), se s. J. Tomancovou a J. Sádovskou za oddíl zemřelých a příčin smrti a se s. A. Galíčkem za oddíl stěhování.

Praha - duben 1972

Ing. Jiří Bezouška
ředitel odboru statistik nevýrobních odvětví
Federálního statistického úřadu